

VARIA

DE OORZAAK VAN DE TANDCARIES

DOOR P. CARIANUS

Onderzoek alles en behoud het goede

Kort voor Miller's caries-theorie in 1882 waren vele wetenschappelijke werkers dicht bij de oplossing van het mysterie van de tandcaries gekomen. Het was op dat moment nog slechts noodzakelijk een enkele kortsluiting te maken — „een brainwave" zoals wij dat in de wetenschap noemen — en de tandcaries was geen probleem meer geweest.

Zoals wellicht bekend, is Miller de eerste geweest die het eenvoudige caries proces verhuld heeft in een geheel factoren-complex; latere onderzoeken hebben het zelfs zo ingewikkeld gemaakt, dat caries-deskundigen hun toevlucht hebben moeten nemen tot z.g. caries-weegschalen (zie T.v.T.).

Het zal wel altijd in de schoot der goden verborgen blijven, wat Miller tot zijn fantasieën heeft gebracht. Heeft hij hiermede de wetenschappelijke wereld doelbewust om de tuin willen leiden, zoals Van Meegeren dit een halve eeuw later de kunstminnende wereld deed? Wie zal het zeggen? Een onomstotelijk feit blijft het, dat eerst nu, zestig jaar na Miller's publicatie, de eerste waarlijk wetenschappelijk geschoolde tandarts in staat is geweest niet alleen een tip van de sluier, neen, het gehele doek op te lichten dat de caries-mystiek omhult. Slechts een duwtje nog en het gehele coulissenwerk, opgetrokken op Miller's fantasieën, zal ineens instorten en het zal zichtbaar worden dat geen hechte fundamenten van exacte wetenschappelijke bewijzen, maar slechts broze luchtkastelen de achtergrond hebben uitgemaakt.

Hetgeen wij nodig hebben is een caries-theorie die hecht verankerd is in feiten. Eén van de belangrijkste problemen bij de caries is, waarom de ene persoon wel caries krijgt, de ander niet. Nimmer lukte het iemand hiervoor de verklaring te vinden. Teneinde een juist overzicht te krijgen van de beschikbare feiten — niet veronderstellingen — is het noodzakelijk deze goed te ordenen.

Wie wel caries krijgt en wie niet.

Zoals de meesten van U bekend zal zijn, is de mate van caries van een bevolkingsgroep recht evenredig met het peil van zijn beschaving. Wil men hier voor de juiste verklaring vinden, dan zal het noodzakelijk zijn alle oude vooroordelen en veronderstellingen op zij te zetten. Nooit zal iets groots geboren kunnen worden zonder met de afbraak te beginnen. Zie het plaatsen van een kunstgebit. Het eerste begin zal dus zijn Miller te vergeten door van zijn ongelijk overtuigd te geraken. Voor U deze staat van ontwikkeling bereikt hebt zal het doelloos zijn verder te lezen. Dus eerst definitief breken met het oude en eerst dan zult U rijp zijn voor het ontvangen van het nieuwe. Dan kunt U verder lezen.

Het zal U duidelijk zijn dat mijn caries-, neen niet *theorie*, maar caries-*waarheid* niet in één nacht geboren is. Jaren van onderzoek, diepe studie en ontberingen zijn eraan voorafgegaan. Maar eenmaal de caries waarheid kennen doet al het andere vergeten.

Reeds zeer spoedig bleek bij mijn onderzoekingen en onvermoeide naspeuringen, dat de geciviliseerde mens in slechts weinig opzichten van de natuurmens verschilt. Van de meeste dezer verschillen was mij direct duidelijk dat

zij niet een dergelijke doorslaggevende invloed op de caries konden uitoefenen. Stuk voor stuk legde ik deze dan ook ter zijde tot ik één enkele factor overhield. Het geniale van mijn werk is zonder twijfel hierin gelegen dat ik aanstonds begreep dat dit *de* factor *moest* zijn. Gehele geslachten van tandheelkundige onderzoekers zijn hieraan voorbij gelopen, blind als zij geworden waren door Miller's fantasieën.

Welnu, de alles beheersende factor kan niet anders zijn en is ook niets anders dan *het dragen van een das*.

Op het eerste gezicht zult U verbaasd zijn en het wellicht niet kunnen geloven. Een bewijs temeer voor Miller's funeste invloed.

Opdat U in het geheel niet meer zult kunnen twijfelen, zal ik mijn bewering staven met enige feiten.

- 1 a. Geen enkel natuervolk draagt een das. Natuervolken hebben geen caries.
- b. Elke geciviliseerde gemeenschap draagt dassen. Er is caries.
2. Een der meest sprekende voorbeelden hiervan is het Gomserthal. Vroeger droeg daar niemand een das. Sinds de aanleg van de grote verkeersweg 90%, welk getal een zeer duidelijke overeenkomst vertoont met het cariespercentage dat tot 89% is opgelopen.
3. Een negerstam in Afrika leverde een voortreffelijk proefobject. Het bleek dat de vrouwen er halsringen droegen en de mannen niet. Het verschil in caries was verrassend: de vrouwen hadden juist iets meer tandbederf. Ik zal de getallen niet geven, daar ik mijn sondes vergeten had en de verschillen dus waarschijnlijk veel groter waren.
4. Een belangrijk bewijs is ook de verdeling van de tandartsen over het land. De meeste tandartsen zijn in de steden geconcentreerd. Dat klopt, in de stad worden de meeste dassen gedragen. Bovendien hoe geciviliseerder, des te meer dassen, dus des te meer tandheelkundige hulp is nodig. Boven een inkomen grens van f 5000.— is zelfs een behandeling in ziekenfondsverband niet meer mogelijk.
5. Door een vraag op een van mijn vele voordrachten werd mij de weg gewezen voor een nieuwe belangrijke ondersteuning van mijn carieswaarheid. Dit betrof de cariesfrequentie in de zomermaanden, die veelal dasloos worden doorgebracht. Het is duidelijk dat in deze tijd de frequentie veel lager ligt, anders zouden de tandartsen immers niet met vakantie gaan. Ook de schooltandverzorging stopt in deze maanden. Hier wijst een reeds lang ingeburgerde gewoonte dus weer eens de weg.

Hoe veroorzaakt de das de tandcaries?

Een ieder wenst ook tevens een verklaring der feiten. In dit geval ligt deze betrekkelijk voor de hand, men behoeft slechts op het idee te komen.

Zoals U weet wordt door twee zaken de caries uiteindelijk veroorzaakt:

- a. achterblijven van voedselresten;
- b. lymph infarcten.

Welke hiervan de belangrijkste is, valt moeilijk precies te zeggen, beide worden echter geheel door de das bepaald. Het achterblijven van voedselresten wordt veroorzaakt door de gestoorde slikfunctie, men krijgt eenvoudig niet alles door de keel. De lymphinfarcten ontstaan door stuwung van de lympe in de hals, hierdoor een verhoogde lymphedruk in de pulpa en U behoeft zich slechts voor te stellen wat hiervan het resultaat is bij elke kauwbeweging: een infarct.

Kortom, de das heeft ons de das omgedaan! Voor de vrouw liggen de verhoudingen anatomisch iets anders. Hierop hopen wij een volgende keer nader in te gaan.